

GIZARTE SEGURANTZA

FRANCISCO JAVIER ARRIETA IDIAKEZ

Gomylex
editorial

AURKIBIDEA

HITZAURREA	XV
------------	----

LABURDURAK	XVII
------------	------

LEHENENGO ZATIA

GIZARTE-BABESAREN BILAKAERA	19
-----------------------------	----

1. GAIA

BABES-TEKNIKAK	21
----------------	----

1. Babes-tekniken azterketa historiko eta juridikoa	21
1.1. Babes-teknika zehaztugabeak	28
1.1.1. Ongintza eta laguntza	29
1.1.2. Aurrezkiea	32
1.1.3. Mutualismoa	34
1.1.4. Aseguru pribatua	36
1.2. Babes-teknika zehaztuak edo bereziak	40
1.2.1. Lan-istripuen legeak	41
1.2.2. Gizarte-aseguruak	46
1.2.3. Gizarte Segurantzza	51
2. Praktiken atala	55

2. GAIA

GIZARTE SEGURANTZAREN ZUZENBIDEA ESPAINIAN	57
--	----

1. Sarrera	57
2. Gizarte-aseguruetatik Gizarte Segurantzara igarotzeko prozesua	60
3. Espainiako Konstituzioak Gizarte Segurantzari dagokionez eratorritako eredua	69
4. Praktiken atala	78

BIGARREN ZATIA	
GIZARTE-SEGURANTZAREN SISTEMAK ESKAINITAKO	
BABESAREN ARAUBIDE PUBLIKOA	81

3. GAIA	
GIZARTE SEGURANTZAREN SISTEMAREN KUDEAKETA	83

1. Erakunde kudeatzaileak	85
1.1. Gizarte Segurantzako Institutu Nazionala (GSIN/INSS)	85
1.2. Kudeaketa Sanitarioko Institutu Nazionala (KSIN/INGESA)	87
1.3. Adinekoen eta Gizarte Zerbitzuen Institutua (AGZI/IMSESO)	87
1.4. Estatuko Enpleguaren Zerbitzu Publikoa (EEZP/SPEE)	87
1.5. Itsasoko Gizarte Institutua (IGI/ISM)	87
1.6. Funtzionario publikoen araubide berezietako erakunde kudeatzaileak, funtzionario zibilena eta militarrena	89
2. Zerbitzu erkideak	89
2.1. Gizarte Segurantzaren Diruzaintza Nagusia (GSDN/TGSS)	89
2.2. Gizarte Segurantzako Administrazioaren Zerbitzu Juridikoa	90
2.3. Gizarte Segurantzako Kudeatzailetza Informatikoa	90
3. Kudeaketan laguntzea	91
3.1. Gizarte Segurantzako Lan Istripu eta Lanbide Gaixotasunen Mutuak	91
3.1.1. Definizioa	91
3.1.2. Eskumenak	91
3.2. Enpresen laguntza	93
3.2.1. Nahitaezko laguntza	93
3.2.2. Borondatezko laguntza	95
4. Praktiken atala	96

4. GAIA	
GIZARTE SEGURANTZAREN SISTEMAREN APLIKAZIO-ESPARRUA	99

1. Aplikazio-esparruaren hedadura	99
-----------------------------------	----

2. Kontribuzio-adarraren egitura	103
2.1. Araubide Orokorren aplikazio-esparrua	103
2.1.1. <i>Esanbidezko barneratzek</i>	104
2.1.2. <i>Araubide Orokorrekin berdinetsita gauzatutako barneratzek</i>	108
2.2. Araubide Berezien aplikazio-esparrua	110
3. Kontribuziorik gabeko adarraren aplikazio-esparrua	116
4. Aseguratu-izaerari borondatez eustea Gizarte Segurantzarekin egindako hitzarmen bereziaren bidez	119
5. Praktiken atala	121

5. GAIA

KONTRIBUZIO-ADARREKO HARREMAN JURIDIKO INSTRUMENTALAK 123

1. Kokatze-ondoreetarako harreman juridiko instrumentalak	124
1.1. Enpresaburua inskribatzea	124
1.2. Afiliazioa	131
1.3. Altak eta bajak	134
2. Kotizazio-ondoreetarako harreman juridiko instrumentalak	139
2.1. Betebeharpeko subjektuak eta subjektu arduradunak	140
2.2. Kotizazio-kuotak zehaztea	143
2.3. Kotizatzeoko betebeharraren dinamika	147
2.3.1. <i>Kotizatzeoko betebeharra hasia</i>	147
2.3.2. <i>Kotizatzeoko betebeharraren iraupena</i>	147
2.3.3. <i>Kotizatzeoko betebeharra azkentzea</i>	148
2.4. Kotizazioak biltzea / ordaintzea	149
2.4.1. <i>Borondatezko epea</i>	149
2.4.2. <i>Exekuzio-aldia</i>	151
3. Babes-ondoreetarako harreman juridiko instrumentalak (azalpen orokorra)	152
4. Praktiken atala	153

6. GAIA

LANBIDE-ARRISKUAK 157

1. Lan-istripua	158
1.1. Lan-istripuaren definizio sintetikoa	159

1.2. Lan-istripuaren definizio sintetikoa osatzen edo zehazten duten klausulak	160
1.3. Lan-istripuaren aldeko legezko presuntzioa	166
1.4. Lan-istriputzat jotzen ez diren jazoerak	169
1.5. Istripua lan-izaerakotzat jotzea eragozten ez duten ingurua-barrak	171
1.6. Lan-istripua jakinaraztea	171
2. Lanbide-gaixotasuna	174
3. Praktiken atala	177

7. GAIA

BABESTUTAKO GERTAKIZUNAK 179

1. Osasun-laguntza	180
1.1. Objektua	180
1.2. Onuradunak	181
1.3. Osasun-laguntzaren dinamika Araubide Orokorrean	183
2. Aldi baterako ezgaitasuna	184
2.1. Objektua	184
2.2. Onuradunak	185
2.3. Prestazioa	185
2.4. Dinamika	186
3. Ezgaitasun iraunkorra	188
3.1. Objektua	188
3.2. Onuradunak	190
3.3. Prestazioa	191
3.4. Dinamika	193
4. Ezgaitasunik ez dakarten lesioak	194
4.1. Objektua	194
4.2. Onuradunak	194
4.3. Prestazioa	194
4.4. Dinamika	195
5. Heriotza eta bizirik irautea	195
5.1. Objektua	196
5.2. Kausatzailak, onuradunak eta prestazioak	196
5.2.1. Heriotza-sorospena	197
5.2.2. Alarguntasun- eta zurruntasun-pentsioak. Familiakoentzako prestazioak. Goren mugako kalte-ordain berezia	197

6. Haurdunaldi bitarteko arriskua	206
6.1. Objektua	206
6.2. Onuradunak	207
6.3. Prestazioa	207
6.4. Dinamika	207
7. Amatasuna	208
7.1. Objektua	208
7.2. Onuradunak	209
7.3. Prestazioa	211
7.4. Dinamika	211
8. Aitatasuna	214
8.1 Objektua	214
8.2. Onuradunak	214
8.3. Prestazioa	215
8.4. Dinamika	215
9. Edoskialdi naturalak iraun bitarteko arriskua	217
9.1. Objektua	218
9.2. Prestazioa	218
9.3. Dinamika	218
10. Minbizia edo bestelako gaixotasun larria duen adingabea zaintzea	219
10.1. Objektua	219
10.2. Kausatzaileak	220
10.3. Onuradunak	220
10.4. Prestazioa	221
10.5. Dinamika	221
11. Jubilazioa	222
11.1. Objektua	223
11.2. Egitate eragilea	224
11.3. Onuradunak	224
11.4. Prestazioa	225
11.5. Dinamika	227
12. Langabezia	227
12.1. Objektua	228
12.2. Kontribuzio-mailako babesa	228
12.3. Laguntza-bidezko babesa	230
12.4. Arau erkideak	230
12.5. Laneratzeko errenta aktiboa	231

13. Familia-prestazioak	231
13.1. Objektua	231
13.2. Onuradunak	232
13.3. Prestazioa	232
13.4. Dinamika	233
14. Kontribuziorik gabeko prestazioak	233
14.1. Baliaezintasuna	233
14.1.1. Objektua	233
14.1.2. Onuradunak	233
14.1.3. Prestazioa	234
14.1.4. Dinamika	234
14.2. Kontribuziorik gabeko jubilazioa	235
14.3. Kontribuziorik gabeko familia-prestazioak	236
15. Praktiken atala	237